

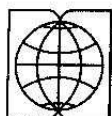
پرورش هوش و توانایی‌های کودکان از راه ساخت کار دستی‌های متنوع از اجسام طبیعی

نویسندگان:

۱. ک. گولیانتس و ای. ی. بازیک

مترجم:

نازلی اصغرزاده

نشر افروز

سرشناسه	: گولیانتس، ا.ک.
عنوان و نام پدیدآور	: پرورش هوش و توانایی های کودکان از راه ساخت کاردستی های متنوع از اجسام طبیعی / نویسندگان ا.ک. گولیانتس، ای. یا. بازیگ، مترجم نازلی اصغرزاده.
مشخصات نشر	: تهران : دنیای نو، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۱۲ ص: مصور.
شابک	: 978-964-172-170-3
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: عنوان اصلی: Что можно сделать из природного материала.
موضوع	: کاردستی -- راهنمای آموزشی
موضوع	: Handicraft (School work) -- Study and teaching
شناسه افزوده	: بازیگ، ای. یا
شناسه افزوده	: اصغرزاده، نازلی، ۱۳۲۱ -، مترجم
رده بندی کنگره	: ۱۶۰ TT
رده بندی دیویی	: ۷۴۵/۵۰۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۶۰۵۵۸۴
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا

نشر دنیای نو

پرورش هوش و توانایی های کودکان از راه ساخت کار دستی های متنوع از اجسام طبیعی

نویسندگان: ا. ک. گولیانتس و ای. یا. بازیگ

مترجم: نازلی اصغرزاده

ناظر چاپ: سحر اسماعیلی

تنظیم صفحات: خرم شاهی، لیتوگرافی: فرانکش، چاپ: برتر

چاپ اول: ۱۴۰۱، شمارگان: ۱۰۰ نسخه

شابک: ۳-۱۷۰-۱۷۲-۹۶۴-۹۷۸

نشر دنیای نو: تلفن: ۶۶۹۷۰۴۷۲، دورنگار: ۶۶۴۹۱۹۰۸، صندوق پستی: ۱۳۱۴۵/۱۶۹

پست الکترونیک: donyayenopub@gmail.com

کتاب یاشار: خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین تلفن: ۶۶۴۰۲۵۷۱

@yasharbook ۰۹۰۲۶۴۰۲۵۷۱

قیمت: ۱۱۲۰۰۰ تومان

۹	مقدمه
۱۳	برای ساخت کار دستی‌ها به چه چیزهایی نیاز داریم؟
۱۴	کاج، چلغوزه، صنوبر (تصویر ۱)
۱۴	برگ‌های سوزنی درختان کاج
۱۴	محصولات خشکبار - مغزها (تصویر ۲)
۱۵	میوه درخت بلوط (تصویر ۳) اندازه‌های مختلفی دارد
۱۶	پوست تنه درختان (تصویر ۴ و ۵)
۱۶	شاخه درخت (تصویر ۶)
۱۷	ریشه درختان - (تصویر ۷)
۱۷	برگ درختان (تصویر ۸)
۱۸	ذرت (تصویر ۹)
۱۹	گل نی (تصویر ۱۰)
۲۱	ابزار مورد نیاز برای ساخت کار دستی‌های مختلف
۲۲	ابزار مورد نیاز (تصویر ۱۱)
۲۳	سازمان دهی برنامه‌ها و نظارت بر کار کودکان
۳۰	استفاده از انواع اجسام طبیعی در ساخت کار دستی
۳۰	گروه ارشد
۳۱	مراحل آموزش ساخت کار دستی از اجسام طبیعی
۳۱	سنجاقک (تصویر ۱۳)
۳۲	قوری (تصویر ۱۴)
۳۳	پروانه (تصویر ۱۵)
۳۴	مارآبی (تصویر ۱۶)

- ۳۴..... بز کوچولو (تصویر ۱۷)
- ۳۵..... گربه‌ای ملوس (تصویر- ۱۸)
- ۳۶..... پرنده‌ها (تصویر ۱۹)
- ۳۷..... اولاغ بارکش (تصویر ۲۰)
- ۳۸..... گوزن (تصویر ۲۱)
- ۳۹..... ساخت کار دستی بر مبنای تصورات ذهنی کودکان.
- ۴۰..... هلی کوپتر (تصویر ۲۲)
- ۴۱..... طاوس (تصویر ۲۳)
- ۴۲..... توله سگ (تصویر ۲۴)
- ۴۳..... اسب (تصویر ۲۵)
- ۴۳..... کلک (تصویر ۲۶)
- ۴۴..... گروه آمادگی یا پیش دبستانی.
- ۴۴..... درها باز می‌شوند.
- ۴۵..... سازماندهی و برنامه ریزی امور.
- ۴۶..... انتخاب موضوع و ترکیب‌بندی.
- ۴۷..... هلیکوپتر (تصویر ۲۷)
- ۴۷..... توله سگ (تصویر ۲۸)
- ۴۸..... آدمک (تصویر ۲۹)
- ۵۰..... آدم کوچولو (تصویر ۳۰)
- ۵۱..... دخترک و ترازویش (تصویر ۳۱)
- ۵۲..... دل‌قک (تصویر ۳۲)
- ۵۳..... پرنده (تصویر ۳۳)
- ۵۳..... پیر مرد ریشو (تصویر ۳۴)
- ۵۴..... خروس (تصویر ۳۵)
- ۵۵..... عروسک - دخترک کوچولو (تصویر ۳۶)
- ۵۶..... عروسک پسرک (تصویر ۳۷)
- ۵۶..... عروسک - مادر بزرگ (تصویر ۳۸)
- ۵۶..... کلبه کاهی (تصویر ۳۹)
- ۵۷..... فضا نورد (تصویر ۴۰)
- ۵۸..... گوزن (تصویر ۴۱)
- ۵۹..... ساخت اسباب بازی‌ها با استفاده از پوست تنه درختان

۵۹.....	سطل (تصویر ۴۲)
۵۹.....	توله سگ (تصویر ۴۳)
۶۰.....	اتومبیل (تصویر ۴۴)
۶۱.....	عروسک ماتروشکا (تصویر ۴۵)
۶۲.....	بچه گربه (تصویر ۴۶)
۶۳.....	خرس کوچولو (تصویر ۴۷)
۶۳.....	کار دستی‌های داستانی
۶۳.....	دیداری در جنگل (تصویر ۴۸)
۶۴.....	قوی توی دریاچه (تصویر ۴۹)
۶۵.....	نوازنده (تصویر ۵۰)
۶۶.....	ماهگیر (تصویر ۵۱)
۶۶.....	مارگیر (تصویر ۵۲)
۶۷.....	کلاغ و روباه (تصویر ۵۳)
۶۸.....	خانواده پنگوئن‌ها (تصویر ۵۴)
۶۹.....	رقص شادی (تصویر ۵۵)
۶۹.....	اولاغ بارکش (تصویر ۵۶)
۷۰.....	چرخ و فلک (تصویر ۵۷)
۷۱.....	پرنده (تصویر ۵۸)
۷۱.....	بره (تصویر ۵۹)
۷۲.....	ماهی دم دراز (تصویر ۶۰)
۷۲.....	زرافه (تصویر ۶۱)
۷۳.....	بز کوچولو (تصویر ۶۲)
۷۴.....	جنگلبان پیر (تصویر ۶۳)
۷۵.....	بابا نوئل (تصویر ۶۴)
۷۵.....	خرگوش (تصویر ۶۵)
۷۶.....	اردک (تصویر - ۶۶)
۷۶.....	توله سگ (تصویر ۶۷)
۷۷.....	خرچنگ (تصویر ۶۸)

مقدمه

کودکستان نخستین پله در سیستم آموزش ملی و فرهنگی یک جامعه است. هدف از تعلیم و تربیت کودک پرورش خصوصیات مثبت و والای انسانی، عشق به زندگی، نوع دوستی و وجدان کار در روح این عضو کوچک جامعه است.

در تعلیم و تربیت کودک، مهمترین اصل، ایجاد شوق و علاقه برای اشتغال به کار و تشویق و ترغیب او برای مشارکت در فعالیتهای جمعی (کمک در امور خانه، اشتغال به کارهای دستی، کار در طبیعت و غیره) است که می‌تواند حتی بیش از ورود به دبستان، سبب شکوفایی، قابلیت‌ها و استعدادهای خلاق کاری‌اش شود و در گزینش راه صحیح زندگی، حرفه و شغل آینده‌اش یاری‌اش کند.

برنامه آموزش ساخت کار دستی‌های متنوع با استفاده از اجسام طبیعی امکانات غنی و مثبتی را در اختیار ما قرار می‌دهد و سبب آشنایی کودکان با محیط‌زیست و بیداری شوق و علاقه در آنان در قبال طبیعت و حراست از آن و نیز تقویت مهارت‌های کاریشان می‌شود.

استفاده از اجسام طبیعی در انواع کار دستی‌ها، مناسب‌ترین راه شکوفایی استعدادها و خلاقیت‌های هنری کودکان است که برنامه‌اش باید پیش از ورود کودک به دبستان آغاز شود. چیده‌مان اتاق کار کودک در خانه و یا کودکستان هم باید زیبا، ساده، راحت و دلنشین باشد، تا وقتی کودک وارد اتاقش می‌شود، بوی خوش میوه‌های جنگلی یا کاه تازه و با طراوت، گوش ماهی‌ها را احساس و از تنوع رنگی و زیبایی‌هایشان لذت ببرد.

برای اینکه کودک در اتاقش احساس امنیت و آرامش کند، لوازم کارش باید متناسب با سن او انتخاب شود، تا کودک از حضور و اشتغال به سرگرمی دلخواهش در آن

احساس رضایت کند. ساخت انواع کار دستی از اجسام طبیعی، کار نیست دقیق، لذت بخش و شاید هم کمی پر زحمت که طبعاً صبر و حوصله زیادی لازم دارد. برای ایجاد شوق و علاقه‌ی لازم در کودک برای اشتغال به کار دستی، بهتر است ابتدا قوه تخیل و روح نیک‌اندیشی و مهرورزی در او تقویت شود که هدف اصلی برنامه‌های پیشنهادی کتاب حاضر است.

ماکارنکو، عالم برجسته‌ی علوم تربیتی روسیه، همواره بر ضرورت استفاده از مواد و اجسام طبیعی در کارهای دستی کودکان تاکید می‌کند و معتقد است، مواد طبیعی (خاک، چوب، کاغذ و غیره) پیش از دیگر اجسام یا مواد، با طبیعت، ارزش‌ها و فرهنگ انسان مانوس است. کار دستی‌های که از مواد و اجسام طبیعی ساخته می‌شوند، علاوه بر نمایش صحنه‌های زندگی، برای خلاقیت و ذهنیت کودک نیز فضای پهنآوری می‌گشاید و قوه تخیل و توانایی‌های هنری‌اش را تقویت می‌کنند.

کودکان هنگام بازی و مگردش در پارک و جنگل، معمولاً شاخ و برگ درختان یا میوه‌های درختان کاج و بلوط و در سواحل دریا و رودها نیز سنگ ریزه‌ها و گوش ماهی‌های زیبا و رنگارنگ را گردآوری می‌کنند و با خود به خانه می‌برند و برای مدتی با دقت و توجه خاصی آن‌ها را تماشا و لمس می‌کنند. این کار سبب تقویت قوه تشخیص و شناخت تفاوت‌های رنگی و شکلی بین آن‌ها می‌شود. برای مثال کودک هنگام بررسی دقیق و لمس گردو یا بادام متوجه می‌شود که گردو و بادام گرداند و رنگشان قهوه‌ای و پوستشان خشن و ناهموار یا میوه درخت کاج یا بلوط بیضی و رنگشان زرد مایل به قهوه‌ای است و غیره.

آشنایی کودکان با طبیعت سبب رشد قوه تجسم ذهنی، تشخیص و درک دقیق پدیده‌های گوناگون طبیعی و کاربرد موثر این توانایی‌ها هنگام کار برد اجسام طبیعی می‌شود و مهارت‌های کاری و هنری آنان را بالا می‌برد. شاید در ابتدای کار کودک در اثر بی تجربگی و نا آشنایی با روند کار خرابی‌هایی به وجود آورد. اما تردیدی نیست که به تدریج دستهایش را باور خواهد کرد و صبر و تحملش بیشتر شده و اعتماد بنفس لازم را به دست خواهد آورد و انگشتانشان انعطاف پذیرتر شده و آن‌ها را به خوبی در اختیار خواهد گرفت که در مجموع تاثیر مثبت آن را در دبستان و خواندن و نوشتن، نقاشی کردن و غیره احساس خواهد کرد. اشتغال به این قبیل کارهای دستی همچنین قوه تطبیق و هماهنگی بین حرکات دستها و چشم‌ها را سبب شده و دقت عمل کودک

را افزایش خواهد داد. در حقیقت منبع قابلیت‌ها و استعدادهای کودکان همان سر انگشتان شان است. به عبارتی جویبارهای باریک استعدادها که مولد افکار و اندیشه‌های خلاق اند از سر انگشتان آدمی سرچشمه می‌گیرند. اگر در جریان کار آنان را به دقت زیر نظر بگیریم، به خوبی متوجه خواهیم شد که ابتدا به بررسی و تجزیه و تحلیل دقیق الگوی کار و آنگاه طرز تهیه و تماشای شکل آن پرداخته و در پایان فقط بر اساس راهنمایی مربی و گاه حتی به سلیقه و خلاقیت خود از عهده کار بر می‌آیند.

جذابیت و شیرینی کار استفاده از اجسام طبیعی در کار دستی سبب بالا رفتن حس دقت و قوه‌ی پایداری، اراده و پشت کار کودک می‌شود. برای مثال هنگام ساخت یک توله سگ از کودک خواسته می‌شود که ابتدا محل پنجه‌های توله را مشخص کند که هر دو باید در یک سطح، یعنی نه یکی بالا و نه یکی پایین تر از حد لازم قرار گیرند و آنگاه طرز اتصال سر و گردن و اعضای دیگر بدن حیوان را بررسی و مشخص کند.

این قبیل کار دستی‌ها، حس کنجکاوی کودک را تحریک می‌کند. زیرا همواره با تفکر و کند و کاو و کشف نکات مهم و جدید همراه می‌شود که در مجموع از جنبه تعلیم و تربیت نتایج مثبت و رضایت بخشی دارد.

کودک حین اشتغال به کار دستی روحیه‌اش شاد تر می‌شود و قدم در دنیای دلنشین خلاقیت‌ها و سرور و شادی می‌گذارد و شاهد ثمره کار دست خود شده و بر اعتماد بنفس‌اش افزوده می‌شود. این کار دستی‌ها راه رسیدن کودک به اوج شور و شغف و وجد و سرور را هموار می‌کند؛ وقتی با دستهای خود دلچسب خندان و شادی را می‌سازد، احساس رضایت و لذت ناشی از آن در تمام وجودش ریشه می‌دواند و شدت‌گیری علاقه و توجه و دقتش به کار او را به انسانی سخت کوش، دقیق و بردبار و موفق بدل می‌کند.

استفاده از اجسام طبیعی در ساخت کار دستی باید با رعایت نکات بسیار حساس و ظریف همراه باشد. وقتی کودک با مشکلاتی مواجه می‌شود، سعی می‌کند برای رفع آن به طور مستقل دست به کار شود که گاه احتمال دارد از عهده کار بر نیاید. برای مثال در انتخاب نوع کاج برای تجسم یک اولاغ و یا اتصال اعضای بدنش در جای مناسب و غیره. در چنین شرایطی مربی می‌تواند بر کار کودک نظارت و او را راهنمایی و ضعف‌هایش را کشف و رفع کند و این امر در شدت‌گیری میل به تلاش و نشان دادن صبر و حوصله برای به ثمر رساندن کار در کودک موثر واقع شده و او را با اصول بررسی و

ارزیابی نتایج کار آشنا می‌کند. کودک حین استفاده از اجسام طبیعی در کار دستی، نه فقط با ضرورت تجزیه و تحلیل نمونه کار خود، بلکه برنامه ریزی امور و قدرت در اختیار گرفتن مجموعه توانایی‌هایش از جمله تطبیق نتیجه کار خود با نمونه‌های دیگر مواجه می‌شود.

کار دستی را می‌توان هم به صورت انفرادی و هم گروهی ساخت. کودکان هنگام کار به صورت گروهی احساس مسرت و شغف بیشتری می‌کنند و به خوبی درمی‌یابند که کار و تلاش جمعی مزیت‌های زیادی دارد و همواره نتیجه بخش‌تر است.

در این برنامه ایجاد تنوع در امور نیز اهمیت دارد و برنامه ریزی باید بر مبنای اصل از جز به کل و تفکیک و مشخص شدن عادلانه وظایف و مسئولیتهای هر یک از کودکان انجام شود. ثمره‌ی اصلی کارهای گروهی، شکل‌گیری نطفه دوستی و رفاقت محکم توأم با احساس اعتماد به یکدیگر و میل به همیاری در آنان بوده و به خصوص تشویق آنان از سوی مربی، موجب دلگرمی و شدت‌گیری میل و علاقه، شور و شغف شان برای ارایه کارهای هنری جدیدتر و جالبتر می‌شود.

کار دستی‌های پیشنهادی این کتاب برای کودکان در سنین مختلف و متناسب با تواناییشان پیش‌بینی شده‌اند.

تصاویر حاضر در کتاب مربیان را برای معرفی انواع کار دستی‌های داده و کودکان را با شیوه‌های ساخت آنها آشنا می‌کند.